

Hogeschool helpt bedrijven om duurzame transitie te maken

Arteveldehogeschool engageert zich ten volle om mee te bouwen aan een duurzame economie. Dat doet ze met diverse ambitieuze initiatieven, waarvan 'SCHOUDEr' en 'PWO Duurzame Veerkracht' alvast twee sprekende voorbeelden zijn. **Tekst:** Joris Hendrickx

Vicky Franssen

PROJECTMEDEWERKER
CIRCULAIRE HUBS
ARTEVELDEHOGESCHOOL

Het concrete doel van ons project is om de circulaire economie en circulaire initiatieven een boost te geven of te stimuleren.

SCHOUDEr: circulaire hub voor de Vlaamse Ardennen

"Vorig jaar lanceerden het Europees Sociaal Fonds (ESF) en Vlaanderen Circulair een call voor het oprichten van circulaire hubs die zij gedurende twee jaar financieel willen ondersteunen", vertelt Vicky Franssen, projectmedewerker circulaire hubs aan de Arteveldehogeschool. "Samen met Leen Lippens van Bell Centro en de Stad Oudenaarde als promotor deed ik een voorstel voor een hub in de Vlaamse Ardennen. Dat voorstel werd goedgekeurd, waarna we de sociale economie bedrijven Aarova en De Dagmoed, SEVA, Syntra en Groep Maatwerk overtuigden om mee in het project te stappen. Ons project kreeg de naam SCHOUDEr (Sociaal Circulaire Hub OUDenaarde En Regio). We zijn actief in een grote regio van maar liefst zestien gemeenten waar de circulaire economie vandaag nog niet zo zichtbaar wordt uitgedragen als in sommige grotere steden. Het concrete doel van ons project is om de circulaire economie en circulaire initiatieven een boost te geven of te stimuleren. Bovendien moeten deze ook een sociale impact hebben door bijvoorbeeld de tewerkstelling in de sociale economie te verhogen. In dat kader sensibiliseren en inspireren we, faciliteren we netwerking, helpen we om circulaire initiatieven te implementeren en uit te proberen, en willen we deze ook bestendigen of realiseren in de sociale economie."

Kick-off events zorgen ervoor dat andere bedrijven geïnspireerd raken.

Succesvolle kick-off en brainstormsessies

"We hielden in september een kick-off event waar alvast vijftig personen uit verschillende organisaties aanwezig waren en waarvoor we heel wat interessante sprekers konden strikken. Daarnaast organiseerden we ook al twee brainstormsessies met telkens twintig deelnemers uit zowel grote als kleine bedrijven. Deze activiteiten creëren een rimpel effect waarbij uiteindelijk ook andere bedrijven horen wat we doen en geïnspireerd raken. We zullen op vraag van een groter bedrijf ook specifiek voor de grotere bedrijven uit de regio brainstormingsessies opzetten", aldus Franssen. "Ook voor eenmanszaken zijn onze

brainstormsessies toegankelijk. Zo hadden we een ondernemster van Le Jardin Vert. Zij ontwikkelde een concept waarbij ze siroep perst waarmee men zelf limonade kan maken. Om de B2B-markt - zoals de horeca - aan te kunnen snijden, deed ze tijdens onze sessie een oproep voor het maken van een reut voor haar siroepflessen waarmee steeds dezelfde hoeveelheid kan worden uitgegoten. In het fablab van onze studierichting 'Business & Management' werd via 3D-printing hiervoor een prototype gemaakt dat nu uitgetest en geoptimaliseerd kan worden. Deze innovatie kan een enorme impact hebben op haar circulaire idee om minder vloeistof te vervoeren in grote flessen en te werken met geconcentreerde siroep in kleinere flesjes."

Prototype voor siroepflessen met aangepaste en op maat gemaakte doseerdop.

Volgende stap: een zelfbedruipende hub

"Ons belangrijkste doel is om onze hub nu vervolgens te bestendigen en zelfbedruipend te maken - eind volgend jaar loopt de steun van ESF en Vlaanderen Circulair immers af. In dat kader moeten we een Business Model Canvas (BMC) maken, zoeken naar partners die financiële of praktische ondersteuning willen geven, en kijken hoe en welke activiteiten we betalend of gesponsord kunnen maken. Ook de Provincie Oost-Vlaanderen zouden we graag betrekken. We willen dit verhaal dus zeker en vast verderzetten, in welke vorm dan ook. In het ideale scenario willen we tot een broei-net komen waar iedereen elkaar bestuift. Ik ben alvast optimistisch omdat ik merk dat de interesse in circulariteit enorm is toegenomen, ook bij kmo's. Men beseft meer dan ooit dat men daarmee op diverse vlakken winsten kan boeken, of het nu gaat over het capteren en hergebruiken van water, het verminderen van primaire grondstoffen, het (laten) recycleren of up- of downcyclen van afval- en reststromen of het herdenken van het design van producten om ze na end-of-life makkelijker te kunnen ontmantelen voor (partieel) hergebruik", besluit Franssen.

Britt Busseyne

PROJECTMEDEWERKER
DUURZAAM ONDERNEMEN
ARTEVELDEHOGESCHOOL

De organisatiecultuur is een belangrijke hefboom voor 'duurzame veerkracht'.

PWO DUURZAME VEERKRACHT: duurzame organisatiecultuur creëren en bestendigen

"PWO (Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek) Duurzame Veerkracht is een onderzoek dat onder impuls van de coronacrisis nagaat waarom bedrijven die duurzame ontwikkelingsdoelstellingen hebben meteen ook veerkrachtiger zijn in crisissituaties", vertelt Britt Busseyne, projectmedewerker duurzaam ondernemen aan de Arteveldehogeschool. "Tijdens de interviews en het onderzoekswerk van mijn collega's Tom Dewettinck en Ilse Rassaert van het afgelopen jaar bleek dat de organisatiecultuur een belangrijke hefboom is voor zo'n 'duurzame veerkracht'. Als er geen open cultuur heerst met wederzijdse verantwoordelijkheid, accountability en actorship in alle lagen van de organisatie, dan zien we dat strategische duurzaamheidsdoelstellingen niet worden doorleefd, laat staan het kompas vormen in tijden van crisis. De output van ons onderzoek - waarvan de concrete vorm nog bepaald moet worden - zal zich daarom vooral focussen op het creëren en bestendigen van een duurzame organisatiecultuur bij Vlaamse kmo's die al werken rond duurzaamheid en nog meer op organisatiecultuur willen inzetten."

Best practices tonen anderen de weg

"Er zijn heel wat praktijkvoorbeelden van bedrijven die het voorbije jaar duurzame ontwikkeling hebben gebruikt als een hefboom om relevant, veerkrachtig en rendabel te blijven. Zo was Decathlon al veel langere tijd van plan om circulair te gaan. Zij rolden dit versneld uit door corona. Ook projectontwikkelaar Revive versnelde zijn duurzaamheidsinspanningen. Zij maakten een eigen index voor de duurzaamheid van hun projecten die veel breder gaat dan de CO₂-uitstoot", aldus Busseyne. "Vanuit deze best practices zullen we het komende jaar meerdere initiatieven lanceren. We denken dan onder meer aan het opstellen van een procesmatige inventaris waarmee we op een overzichtelijke manier tonen welke stappen men op welk moment kan nemen en welke relevante hulp en begeleiding daar zal voor ter beschikking zijn. Ook onze studenten willen we hierin betrekken."

Best practices tonen anderen de weg: brainstormsessie met Erik Aerts (Decathlon), Nicolas Bearelle (Revive) en Ilse Rassaert (Arteveldehogeschool).

Zoektocht naar nieuwe inkomstenbronnen

"Ook het PWO Duurzame Veerkracht willen we bestendigen na afloop van het project, ongeacht de output. We willen immers dat ondernemers hierop een beroep kunnen blijven doen. Daarom zoeken we nu naar manieren om dat financieel haalbaar te maken." ■

Meer weten?
arteveldehogeschool.be/
onderzoek